

Översiktlig plan för organisation (inkl ämnes- och poängplan samt timplan) och andra frågor som rör utbildningen

Dokumentet fastställt av skolledningen 2021-09-15.

1. Utbildningens namn

Utbildningens officiella namn är Samhällsvetenskapsprogrammet särskild variant historia (spetsutbildning). Detta namn anges i ansökan till Skolverket.

I mer vardagligt tal och på annat sätt där utbildningens namn presenteras föreslås någon/några av följande:

- Samhäll historiespets
- Samhäll historia
- Samhäll spets

Prefixet samhäll är i linje med hur elever och personal ofta benämner programmet och respektive inriktning, typ "jag går samhäll beteende" eller "jag går samhäll samhäll". Det tidigare namnet *Historieprogrammet* används alltså inte mer. Detta för att tydliggöra att det är en reformerad spetsutbildning samt även för att tydligare markera spetsutbildningens koppling till samhällsvetenskapsprogrammet. Det senare avseende elevens uppfattning om utbildningens innehåll, behörigheter den ger samt att det sannolikt är ett mer känt och etablerat program för elever på högstadiet. I samband med att elever ska ansöka till utbildningen blir även inledningen på det officiella namnet och på det vardagliga namnet logiskt i strukturen på skanegy.se där tidigare programnamn/programkod orsakade viss förvirring. Sannolikt blir det även enklare och tydligare för studie- och yrkesvägledare och vårdnadshavare med samhällsvetenskapsprogrammet i anknytning till spetsutbildningens namn.

Notera att begreppet spetsprogram inte finns. Det ska därmed inte heller användas. Eleverna antas till en spetsutbildning med inriktning historia.

2. Antagning till spetsutbildningen

Elever antas till spetsutbildningen i samband med start av gymnasiet. De antas till årskurs ett. Om det finns lediga platser till spetsutbildningen kan elever även antas till utbildningen inför årskurs två. Sannolikt även till årskurs tre även om det kan betyda att individanpassning av studieplanen behöver göras. Antagningen sker på betygspoäng från grundskolan i kombination med provresultat på antagningsprov. Inga särskilda betygskrav får ställas på elever som går spetsutbildning. Antagningsprov kan genomföras. Detta prov kan inte göra en elev obehörig till spetsutbildningen (undantaget estetisk spetsutbildning), dvs provets resultat adderas till betygspoängen. Tidigare prov har bestått av intervju och inskickande av en text med beskrivning av

intresse för historia och för spetsutbildningen. För den reformerade spetsutbildningen planeras för att provet ska innehålla flera delar.

Vid fler sökande än det finns platser att fördela tillämpas följande:

- Intervju (10 p)
- Prov i historia/engelska. (40 p)

Lärare på spetsutbildningen bedömer. Max 50 poäng. Elevens poäng adderas till meritvärdet. Vid behov kan provet behöva kompletteras med ett efterföljande samtal.

3. Organisation av spets elever i klasser

Antagna elever årskurs ett placeras ut i samtliga klasser som innehåller elever antagna till samhällsvetenskapsprogrammet. För läsåret 22/23 planeras för 15 elever på spetsutbildningen. Dessa placeras i 4-5 samhällsklasser. Antalet klasser anpassas alltid efter andelen förstahandssökande till samhällsvetenskapsprogrammet på Katedralskolan. I årskurs två och tre består klasserna på Samhällsvetenskapsprogrammet alltså av elever som går inriktning samhällsvetenskap, inriktning beteendevetenskap samt de elever som är antagna till spetsutbildningen. Ett viktigt motiv för detta är att underlätta övergångar mellan utbildningarna samt att det minskar risken att spets elever blir isolerade på skolan, att blandas i klasser ger samhörighet inom samhällsvetenskapsprogrammet. Det kan även finnas en effekt av ökat intresse för spetsutbildningen från elever som vid antagning år 1 inte valde spetsutbildningen eller som inte klarade antagningsprovet år 1. De kan alltså söka på nytt och bli antagna till spetsutbildningen (förutsatt att det finns lediga platser). Katedralskolan kommer att kunna disponera upp till 90 platser på spetsutbildningen. Inledningsvis beräknas det bli 15 spets elever per årskurs, dvs totalt 45 elever.

4. Ämnes- och poängplan samt timplan

Tidigare ämnes- och poängplan samt timplan för spetsutbildningen byggde i stora delar på planen för samhällsvetenskapsprogrammet med vissa undantag. Ämnes- och poängplan samt timplan för den reformerade spetsutbildningen är helt anpassad till samhällsvetenskapsprogrammets ämnes- och poängplan samt timplan. Detta för att möjliggöra övergång mellan utbildningarna samt för organisationen av elever i samma klasser som övriga elever som går på samhällsvetenskapsprogrammet. Enligt regelverket för spetsutbildningar ska de omfatta totalt 2500 poäng och 2180 timmar undervisning. Universitetskurser får erbjudas men får inte räknas in i de 2500 poängen. Utökade kurser kan (som för alla elever på gymnasiet) beviljas. I övrigt ska 200 poäng individuellt val erbjudas samt gymnasiearbete om 100 poäng. Programgemensamma kurser som ingår i det program som spetsutbildningen knyts till måste ingå. I det här fallet alltså kurserna Filosofi 1 50 poäng, Moderna språk 200 poäng samt Psykologi 1 50 poäng. Kursernas fördelning mellan årskurserna får avvika från kravet på jämn fördelning över de tre årskurserna.

I årskurs ett på den reformerade spetsutbildningen är kurser om 1000 poäng lagda, årskurs två 800 poäng och årskurs tre 700 poäng. I årskurs två planeras för att elever på spetsutbildningen ska läsa en specialanpassad universitetskurs. I årskurs tre planeras för att elever på spetsutbildningen ska läsa kurs inom ordinarie utbud på universitetet. Denna konstruktion har förekommit under lång tid och har varit mycket lyckad.

De unika spetskurserna är fortsatt fyra till antalet och de omfattar 50 poäng vardera. I princip är innehållet i dessa kurser samma som tidigare. Kurserna förläggs till årskurs två och tre i par om två. Kurserna samläses med elever från årskurs två och tre i samma undervisningsgrupp. Det medför att kurserna i par om två varierar mellan årskurs två och tre beroende på när eleverna startar sin utbildning på spetsutbildningen. Poängplanen ser alltså annorlunda ut för jämna respektive udda startår. Samläsning med elever från årskurs två och tre bedöms ge positiva effekter för lärandet och för sammanhållningen mellan elever på spetsutbildningen. Det ger ett tillfälle att utveckla och stärka identiteten som spetselev.

Spetsutbildningen har sedan tidigare även innehållit en specialiseringskurs på 100 poäng. Den berörde krig och konflikter ur ett brett perspektiv. Denna kurs flyttas till elevernas valbara utbud och anges i spetsansökan. Därmed blir Katedralskolan/Lunds kommun skyldig att alltid annonsera kursen i valutbudet. Notera att kursen (som för alla andra kurser) kan ställas in vid för få sökande. Kursen *Klass, genus och etnicitet i historien* anges även i ansökan som en sådan tvingande kurs att annonsera. Den nya specialiseringskursen om 100 poäng som blir obligatorisk för spetsutbildningen blir ett komplement till Historia 1b och förläggs till årskurs 1. Namnet på kursen är *Sveriges historia*. Spetskurserna om 50 poäng och specialiseringskurserna om 100 p är unika. De bygger på nationella ämnesplaner. Konstruktionen av dem är sådan att kurserna kan läsas flera gånger och med olika innehåll. Skolan som ger kurserna ansvarar för att göra beskrivning av innehållet. Utvecklingsledare i historia mfl har varit med i översynen av kursbeskrivningarna. De har även varit ute på remiss hos Katedralskolans lektorer och samtliga lärare som är behöriga i historia. Även personal på historiska institutionen vid Lunds universitet har tagit del av dem. Först i samband med Lunds kommuns första ansökan 2008 om att få anordna spetsutbildning och nu i arbetet med den reformerade spetsutbildningen.

För spetsutbildningen planeras att eleverna ska läsa Engelska 5 och Engelska 6 i årskurs ett. I praktiken innebär det att undervisningen startar med Engelska 6 och att eleverna under årskurs ett sedan gör en så kallad prövning i kursen Engelska 5. Detta får till följd att undervisningen i årskurs ett i praktiken motsvarar 100 poäng lägre än poängplanen, dvs totalt 900 poäng. I samband med antagningsprov kommer de sökandes kunskaper i engelska att bedömas. Sedan tidigare har spets elever och elever på International Baccalaureate (IB) tillsammans genomfört ett eget *Model UN*. Det planeras för det även inom ramen för den reformerade spetsutbildningen (Historia 1b och Engelska 6). Precis som tidigare deltar spets eleverna även inom Katedralskolans årliga FN-rollspel (Samhällskunskap 2 resp Samhällskunskap 3).

Fördelning av den garanterade undervisningstiden om 2180 timmar framgår i timplanen (se bilaga A). Notera att eleverna på spetsutbildningen ges 130 timmar på gymnasiearbetet (se även rubrik 6). Ämnes- och poängplan ingår som bilaga till ansökan om spetsutbildning.

5. Egen undervisningsgrupp för elever på spetsutbildningen

I följande sex kurser är elever på spetsutbildningen organiserade i egna undervisningsgrupper, dvs inga övriga elever från skolans andra utbildningar ingår.

- Sveriges historia 100 poäng
- Historia 2a 100 poäng

- Ljus och mörker i modern historia 50 poäng
- Populärvetenskaplig förmedling av historia 50 poäng
- Antikens och medeltidens värld 50 poäng
- Kulturhistoria 50 poäng

Syftet med detta är att möjliggöra för fördjupning och bredd i de berörda kurserna samt även möjliggöra för identitetsskapande och samhörighet för elever som läser spetsutbildningen. Vidare är det även till dessa kurser/undervisningsgrupper som studieresor knyts. Utöver dessa gymnasiekurser är eleverna i egen grupp i samband med den specialanpassade universitetskursen i årskurs två.Handledningsgrupper i gymnasiearbete år 2 genomförs även i egen grupp.

6. Vetenskaplighet, vetenskapliga texter i anslutning till gymnasiearbetet

För spets eleverna finns 50 extra timmar för gymnasiearbetet för att i handledningsgrupper kunna arbeta med vetenskaplighet, samhällsvetenskapliga metoder samt läsning av lämpliga vetenskapliga texter i historia samt tidigare års gymnasiearbeten. De 50 timmarna läggs ut i årskurs två. Några av skolans lektorer ges ett särskilt ansvar för denna förberedande del i gymnasiearbetet. Viss del av de 50 timmarna används även till lärandemål som finns i den specialanpassade universitetskursen för spets eleverna. Resterande 80 timmar till gymnasiearbete används till ordinarie handledning, gruppseminarium etc samt till elevens självständiga arbete där eleven ska visa att eleven har uppnått examensmålen för Samhällsvetenskapsprogrammet samt kan hantera mer avancerade kunskapsområden och problem inom ämnet historia.

7. Gästföreläsare, studieresor och studiebesök

Sedan tidigare finns ett väletablerat samarbete mellan spetsutbildningen och universitetsbiblioteket och arkiv i Lund. Detta fortsätter även i den reformerade spetsutbildningen. Studieresor, studiebesök och andra aktiviteter för spets elever kan genomföras inom ramen för kurserna i punkt 5. Det kan tex gälla studieresor utanför Sverige till Köpenhamn, Berlin, Vilnius men även studieresor inom landet. Omfattning och resmål kan inte slås fast i detta dokument utan behöver anpassas efter varje rådande budgetläge. Spetsutbildningens behov av dylik aktivitet medför dock en prioritering före andra studieresor etc. Även gästföreläsare har anlåtats, tex Dick Harrison inom ett undervisningsmoment om slaveri. I den reformerade spetsutbildningen ska fortsättningsvis gästföreläsare användas.

När spets eleverna har deltagit i studieresor ska normalt detta redovisas i någon form till andra elever på skolan, tex genom att spets eleverna anordnar och ansvarar för en temadag eller utställning etc som riktas till hela eller delar av skolan/samhällsvetenskapsprogrammet/inriktningen samhällsvetenskap.

8. Externa projekt och samarbeten

Sedan tidigare har spetsutbildningens elever och lärare samarbetat med externa organisationer, som tex Kulturen, Visit Lund och Katedralskolans historiska förening. Koordinatorer och personal på spetsutbildningen har varit framgångsrika i samband

med att etablera samarbetsprojekt men även vad det gäller att söka extern finansiering. De omtyckta apparna *Slaget vid Lund* och *Medeltidens Lund* är bra exempel. Även den ambulerande utställningen om Ravensbrück hör till detta mycket uppskattade arbete. Kopplingen till spetsutbildningen är tydlig och inte minst till kursen *Populärvetenskaplig förmedling av historia*. I arbetet med att reformera spetsutbildningen har även samarbete/kontakt med tidskriften *Historiskans* redaktion i Malmö nämnts som en intressant partner att samarbeta med. Tex inom ramen för ämnet svenska och ämnet historia.

Den nu genomförda reformeringen av spetsutbildningen och den pausade antagningen till befintlig spetsutbildning kan ha påverkat externa samarbetspartners negativt. I arbetet framåt måste höjd tas för att säkra och utveckla samarbetet. Det interna arbetet på Katedralskolan, med att underhålla kontakter och samarbetspartners samt i förekommande fall skriva ansökningar om projektmedel behöver utvecklas så att fler lärare och annan personal tar ansvar och involveras. Samtidigt måste det finnas en rimlighet avseende den tid som går åt till externa projekt och samarbeten. Samarbete mellan spetsutbildningen och inriktning samhällsvetenskap kan vara nödvändig för att kunna knyta större och omfattande projekt till fler kurser än spets- och specialiseringskurser och Historia 2a. Formerna för externa projektsamarbeten behöver utvecklas och anpassas efter utformningen av den reformerade spetsutbildningen.

9. Samarbete/kontakt mellan spetsutbildning och historielärare i grundskolan

Även fortsättningsvis ska spetsutbildningen bjuda in historielärare som finns i grundskolan till aktiviteter. Det brukar ske i samband med att Dick Harrison föreläser om slaveri för spets elever i årskurs ett.

I det fortsatta planeringsarbetet bör även skapas en struktur för hur spets eleverna kan möta och undervisa elever från grundskolans högstadium inom ämnet historia genom riktade insatser på tex sen eftermiddag/tidig kväll. Koppling mellan en sådan aktivitet och kursen *Populärvetenskaplig förmedling av historia* är lämplig.

10. Ytterligare koppling mellan spetsutbildningen och inriktning samhällsvetenskap

I syfte att ytterligare koppla samman spetsutbildningen med samhällsvetenskapsprogrammet och specifikt inriktningen samhällsvetenskap föreslås att kursen Historia 3 görs obligatorisk inom inriktningen samhällsvetenskap. Det innebär att det valbara utbudet minskas från 500 till 400 poäng. Vidare bör inriktning samhällsvetenskap på Katedralskolan profileras mot just historiskt perspektiv och ämnet historia. Det är för övrigt något av ett centralt innehåll för hela samhällsvetenskapsprogrammet uttryckt i examensmålen. Även i läroplanen för gymnasiet lyfts det historiska perspektivet fram. Det kan alltså konstateras att det perspektivet har en särställning. I det fortsatta planeringsarbetet måste denna profilering av inriktning samhällsvetenskap förberedas och planeras i samråd med berörd personal.

11. Relationen mellan spetsutbildningen och annan fördjupning och kontakt med universitetet

Katedralskolan har en spetsutbildning som enligt lagstiftarens intention ska ge elever möjlighet till berikning och acceleration. Kortfattat innebär acceleration möjlighet att läsa ordinarie kurs/kurser snabbare och därmed möjliggöra att kunna läsa på en högre nivå. Berikning innebär kortfattat fördjupning och mer avancerad undervisning/utmaningar. Hänvisning till skriften *Att undervisa särskilt begåvade elever* från Skolverket (2015) och *Redovisning av uppdraget elever som snabbare når kunskapskraven* (Skolverket, 2020).

Alla högskoleförberedande program har i uppgift, formulerat i respektive examensmål, att förbereda elever för högre utbildning. I det arbetet kan det mycket väl handla om att möta vetenskapliga texter eller att ta del av föreläsningar från lärare på högskola och/eller om möjlighet finns att läsa kurs eller del av kurs inom utbudet vid tex Lunds universitet. Spetsutbildningen med inriktning historia ska dock nå längre avseende denna uppgift och förekomst av inslag med vetenskapliga texter, föreläsningar, högskolekurser etc ska vara omfattande.

13. Inrättande av spetsråd

För att underlätta samråd, styrning och uppföljning samt samarbete med externa aktörer (främst LU) inrättas ett spetsråd. Rådet har en rådgivande funktion till skolledningen för Katedralskolan. I spetsrådet hanteras planering och frågor som rör samarbetet i Lunds universitets avsiktsförklaring för spetsutbildningen samt andra förekommande frågor. Rådet har även till uppgift att följa upp spetsutbildningen samt att till Lunds kommun/Katedralskolan ge förslag på utveckling av spetsutbildningen. Förslag på medlemmar i rådet: rektor Ingalill Fritzson (ordf), bitr rektor Peter Pripp, lektor Stefan Håkansson, lektor Mats Jakobsson, två lärarrepresentanter, prefekt Henrik Rosengren (LU), studierektor Mikael Ottosson (LU) samt huvudmannens representant Mia Reuterborg (chef kvalitet och utvecklingsenheten) med ersättare Ann-Sofie Nord (antagningschef). Vid behov kan andra personer adjungeras.

14. Betygsdokument

Humanistisk och samhällsvetenskaplig specialisering (HUMHUM00S) och Humanistisk och samhällsvetenskaplig spets (HUAHUM30S) kan läsas flera gånger av eleven och med olika innehåll. I elevens betygsdokument ska kurserna ges ett löpnummer i den ordning som kurserna har lästs. Första gången eleven läser kursen anges kurskoden utan löpnr. Därefter blir det löpnr två och uppåt. Denna numrering kan variera mellan elever i samma undervisningsgrupp beroende på vilka andra specialiseringskurser eleverna har läst.

15. Schemaläggning/positioner för vissa kurser

År	Kurs	Schemaposition
1	Engelska 6, 100 p	i schemat (parallell för alla S-klasser**)
1	Sveriges historia, 100 p	C-blocket
2	Historia 2a, 100 p	i schemat mot andra inriktningkurser
2	Engelska 7, 100 p*	i schemat (parallell för alla S-klasser**)
2/3	Antikens och medeltidens värld, 50 p	B-blocket
2/3	Populärvetenskaplig förmedling av historia, 50 p	B-blocket
2/3	Ljus och mörker i modern historia, 50 p	B-blocket
2/3	Kulturhistoria 50 p	B-blocket
Valbar kurs år 2-3	Krigets historia, 100 p	C-blocket
Valbar kurs år 2-3	Klass, genus och etnicitet i historien, 100 p	D-blocket

*) gäller fördjupningsspåret. valbar. Kan även väljas inom ordinarie blockstruktur i trean.

***) minst även en klass från EK och NA vardera

16. Särskilda informationsinsatser

Det behövs särskilda informationsinsatser. Dessa planeras och beskrivs separat.

Referenser

Skolverket (2015). *Att undervisa särskilt begåvade elever*. Stockholm. Finns tillgänglig i digital form via

<https://www.skolverket.se/download/18.5dfce44715d35a5cdfa2d41/1516017579465/Att-undervisa-sarskilt-begavade-elever.pdf>

Skolverket (2020). *Redovisning av uppdraget elever som snabbare når kunskapskraven*. Stockholm. Finns tillgänglig i digital form via

<https://www.skolverket.se/publikationsserier/regeringsuppdrag/2020/uppdrag-om-elever-som-snabbare-nar-kunskapskraven>